

శ్రీ

ఉత్తరకుమారప్రజ్ఞ.

SLno. 850
Rec no. 7464

గ్రంథకర్త

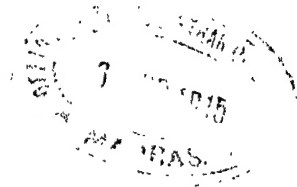
శ్రీపాద సుబ్రహ్మణ్యశాస్త్రి

శ్రీ

ఉత్తరకుమారప్రజ్ఞ.

ఇది

శ్రీసాద నుబహ్మణ్యశాస్త్రి ప్రణీతము.

మొదటికూర్పు.

౧౯౧౫.

రాజమహేంద్రవరము.

శ్రీ విద్యావీలయ ముద్రాక్షరశాలయందు
ముద్రింపబడియె.

ప్రీతి క

ఇది యొకప్పుడు వినోదార్థము భారతము నుండి గ్రహించి వచనముగా వ్రాసితి ననుటకంటే దీనిని గుఱించి విశేషించి వ్రాయ వలసిన యగత్యములేదు. నా యందలి యవ్యాజ స్నేహ వాత్సల్యంబున దీనిని ముద్రీంపించిన నా మిత్రులు, నాంధ్ర భాషాపాఠకులు నగు మ. రా. శ్రీ దామెర పార్థ సారథి వేంకట రావు గారికి నితో పృథి కైశ్వ ర్యాభి వృద్ధి గా నాశీర్వాదించుచు నింతటితో విరమించు చున్నాడను.

పాలమూరు.

ఇట్లు

ఆనంద మాఘ శు ౮ శని వారము.

విధేయుడు

(౨౩ - ౧ - ౧౯౧౫)

శ్రీపాద సుబ్రహ్మణ్యశాస్త్రి

ప్రకటన

వారకాంతనాటకము.	౦—౪—౦
రామదేవవిజయము.	౦—౬—౦
సాహసికరాజపుత్రము	౦—౬—౦
పాణిగృహీతాశ్రమణానంద శృంఖల (విమర్శ గ్రంథము).				} ౦—౬—౦
మిథునానురాగము (నవల).		
మోహలేఖ.	౦—౦—౬
జలకీడ.	౦—౦—౬
ఉత్తరకుమారప్రీతి.	౦—౦—౦

వలయువారు:—

శ్రీపాద సుబ్రహ్మణ్యశాస్త్రిగారు,

పొలమూరు,

అనపర్తిపాఠశాల,

గోదావరిజిల్లా, అవి వాయిదాపెను.

శ్రీరస్తు

ఉత్తర కుమార ప్రజ్ఞ

సూర్యోదయకాలమున, దోగ్గి, భీష్మ, కర్ణశ్వత్థామాది మహాయోధులు ముఱుచే విరాజిల్లు దుర్యోధనచక్రార్తి యఖండనైవ్యము సమదెంచి మత్స్యనగరమున కనతిమారముననున్న విరాటుని పశుగణంబులను బొదివిపట్టెను. మహాసాగరమువోరె బొంగి పారలిపోవుచున్న యాపాఞానాక్రమణమునుండి పశుగణంబులను మరలించుకొని పోవుటకుఁ బనులకాపరులు ప్రయత్నించిరి గాని లాభములేదయ్యె. కృపాశ్వత్థామ శకునిదుశ్శాసన కర్ణకర్ణదుశ్శ్రుతి పర్యుఖులగు మహావీరు లనర్గళంబగు శరన్నమును గుఱిసి యానెట్టిగొల్లండ్రొం జీకాకుపఱిదిరి. గోపాలురప్పుడవి దుర్యోధనుని బలమని తెలిసికొనిరి. వెంటనే యీవార్త రాజానకెఱింగింప గవాన్యత్తుండు రథంబు నధిరో పించి యతివేగమునఁ బట్టణమునకువచ్చెను.

విరాటుడప్పుడు నగరమునలేడు. దక్షిణగోగ్రహణము గావించిన సుశక్రము జయించుటకుఁ బరిహస్య సమస్తవీరులను వెంటఁబెట్టుకొని యాతఁడాహవమునకుఁబోయి యుండెను. ఇంక నగరున నొక్కయుత్తరకుమారుడు మాత్రముండెను. అతఁడైనను రాణినాసమున స్త్రీజనసమక్షంబున నుండెను. అదివిని గవాన్యత్తుండు తిన్నగ నట కంగి యుత్తరునిఁజూచి సంభ్రమముతో నిట్లనియెను. “యవరాజా! అనంతమును దుర్యోధనుని నేనాసముదయము భూమిగొక్కచలఁ జనుదెంచి గోన్దమును బట్టుకొని యెను. వానిని ఘోరించుకొని నచ్చుటకు బయల్పెను. అనివార్యంబు నీయవకృ పరాక్రమంబు వెలయ శత్రుభూపాలునిను దీక్షితశరంబుల పాలునేయము. వేగముగ రథము నాయితంబునేయింపుము. అభేద్యంబగు కపనమును ధరింపుము. విల్లంబులు, గదా దండము, తోమరము, చక్రము, మున్నగు సకలాయుధంబులను దెప్పింపుము. యోధా శ్రీసరచక్రార్తి యగు నీతండ్రీ విరటుడు సకలజనసమక్షంబున నిన్నెప్పుడు “నఖంశ వోస్సారసంపత్తుడు, నిష్టుశోన్యకాలి, కులాలంకారుడు, అనంతభూధరరావణుడు”

ప్రజాతపఃఫలస్వరూపుఁడు, దీనబంధు " వని కొనియాడుచుండును. ఓకుమారమహీ పతి ! నీజనకుని యగ్నిపు నస్వర్థము నేయుము. లెమ్ము."

గవాధ్యతుఁడు స్త్రీజనంబుమగ్గంబుననున్న తన్నట్లు పెద్దనేసి కొనియాడటచే బొగిపోయి యుత్తరకుమారుఁడు దర్శింపఁబడెనని నిలువబడి చేయిల్లి "యేమీ కారవులు మనగోబృందమును బట్టుకొనిరా ? కానిమ్ము. నేనిదే బయలుదేరి గాంధా రేయులకు శృంగభంగము గావించి ముహూర్తమాత్రమున మనగోసహస్రమును మరలిం చుకొని వచ్చెదను. కాని నాకుఁదగిన సారధిలేమింటి నీ నగదుచున్నాను. వెదకుఁడు . ఎందైనఁ దగుసారధి దొరకనేని దీసికొనిరెండు. కారవులం బ్రాణిదోలుటెంతి ?" యని పలికెను. అక్కడ నేయుండి యదంతయుబనుచున్న సైరంధ్రీ మెల్లగ నేగి యాస్ప త్రాంత మర్జునునకుఁ దెలిపెను. అతఁడు ననివిని మిగులనలరి, యజ్ఞాతవాసనత్సరం బతీతం బగుట యెఱింగించి " మనబృహన్నలకు సారధ్యమునేయు నేర్పుగలదు. అతఁడు తొల్లి ఖాండవదహనావసరమున నర్జునునకు సారధ్యమునేసి మెప్పుగొనినవాఁడు. వానిసాహాయ్యం బున నిరపాయంబుగఁ గురునైవ్యమును జయింపవచ్చునని నెప్పి యెట్లయిన నన్నాతఁడు సారధ్యమునకు నియోగించుట నేయు" మని చెప్పి యామెనపిలైచెను. అంత సైరంధ్రీయు నుత్తరచెంతికిరి " యిదిగో వినును. నాకుఁ దెలిసినది చెప్పవలయును గనుకఁ జెప్పుచున్నదాన. మనబృహన్నల చక్కగ రథము నడుపఁగలఁడునుమా ! ఖాండవ దహనసమయంబున నర్జునునకు సారధ్యముచేసినవాఁ డాతఁడే" యని మెల్లగ మనసున కెక్కునట్లు నెప్పి యాననిపించి యుత్తరునకొంగితి నెఱింగించెను. అని విని నగుచు సైరంధ్రీతో నుత్తరుఁడైట్లనియెను.

" అన్నా ! ఏమిపలికితివి ? సైరంధ్రీ ! నన్నిట్లపహసించెవేల ? నపుంసకునిఁ గన్ను లారఁ జూచుటకైన రోయువాడ సారధ్యము నేయ నెల్లకుమతింతును ? అదియుఁ గాక ; గోవులబట్టిన వారఖండబంబులకు కారవులు. వారిని నిర్జిలపరిగెడివాడ ననునబహు బలంబు, ననివార్యకార్యమునుగల భూమింజయుడ నగునేను; అట్టివో బృహన్నల నాకు సారధియైనఁ బురుషులం పకపకనన్వరా ? "

ఇదివిని " యుత్తర ! నీనట్లు దలంపఁలదు. ఒక్కకారవనేనమాత్రమే గాదు ముల్లోకంబులు నెత్తివచ్చినను బృహన్నల నీకు సారధ్యమునేయునెడ నీకెంతమాత్రము నిష్ఠాంఘమురాఁజాలదు. అతనిలావు నేను మున్నుచూచితిని. కారణాంతరములచే శరీరము వికారమైన సంతమాత్రమునఁ బరాకృమమున నేమిలోప" మని సైరంధ్రీ యాశనినెట్టి

తన సమాధానపెట్టెను. మఱియొకఁ డెవ్వఁడును లేమియుఁగదాన కలకలంకిఁ గరింపక తప్పినదిగాదు. అన్న యనుమతిపడసి యుత్తర బృహన్నలం దీసికొనివత్తునని గజ గమనయై వర్తనకాలకరిగి, వినయము దళుకొత్త “మున్నొక పోగున నాసోదరుని సారథి మరణించెను. తిగవఁడు లేమింజేసి మఱియొవ్వని నందులకు నియమింపలేను. గురూత్రిమా! నేఁడు కారపు లత్యుధ్ధతులై దండెత్తివచ్చి మాపశులంబట్టికొన్నారని వార్త వచ్చినది. పశులను మరలింపుఁ దలంపుఁగోని సారథిలేమి నాయన్న చూరించెను. సైరంధ్ర) నీవందుఁ జాల నేర్పరేమి చెప్ప నలెయని నీకడంగల చనవునంజేసి తప్పక నిన్నొప్పించి వచ్చెదనని చెప్పించితిని. నీవెట్లయిన నీయావదఁ దొలంగించు వెలయు”నని పార్థింప బృహన్నల నని “రాజపుత్ర) వింతమాటలాడుచుంటివేల? నేనెక్కడ సారధ్యమునీయుఁ టెక్కడ? అయినను నీయాజ్ఞాబలంబు కలిమి నే నేకార్థమైన నెఱవేర్చుగలను. నడువు” మని సెప్పి ముత్తకుండలమువోలె బయల్పెడలెను.

ఉత్తరుఁడును వచ్చుచున్న బృహన్నల నల్లంతమారముననే గాంచి గౌరవముతోఁ “గౌరవులతో నాకిప్పుడు పోవలసివచ్చినది. నేఁడు నీపురధము గడపలయఁ, వేగ రమ్మ. కవచముధరించి రథమెక్కుము. సైరంధ్ర)లన నీబలపరాక్రమములు మాకుఁ జేటుతెల్లంబుగఁ దలీననఁ. జూగు నేయకుమనఁ జరునగవుతో “భూమింజయ! ఆడుటకో, పాడుటకో పిలువఁదగినవానిని యుద్ధమున సారధ్యము నేయ రివ్వుమునుచితమా? బాగుగా విచారించి యీపనికై ప్రతాపమహితుడగువానిని నియమింపుము. ఆభీష్టసిద్ధింబడయు” మని బృహన్నల ప్రత్యుత్తరంబిచ్చెను. అది నని యుత్తరుఁడు “బృహన్నల, ఖాండవదిహన సమయంబున నిందినందనునకు జయము నొడఁగూర్చిన నీతెలివిలేటలను, బాహుబలంబును నేఁడు మానిపోయెనా? నాయెడల స్నేహము పాటించి మాటుపల్కక యుద్ధప్రయత్నము గావించు” మని బలవంతపెట్టెను. బృహన్నల యాతని మాటల కడ్డము నెప్పుటకు భయమందినట్లు నటించి యెట్టుకేల కంగీకరించుటయు ముత్తరుఁడు మిగుల నానందించి బృహన్నల కొక దృఢకవచమును దీసికొనిరా నొకరులకాజ్ఞాపించెను. వెంటనే పోయి భృత్యుఁడు కవచమునుదెచ్చి బృహన్నలకీయ నాతఁ డిదివఱకన్నఁడును గజవచన నెట్టివో యెఱుంగనివాని పోలికఁ దెల్లవోయిచూచుచు నొకటి రెండు తడవ లటుత్రిప్పి మీఁదఁ గప్పికొనియెను. అదిమాచి యచ్చటి స్త్రీజను లెల్లరును ఒక పక మనినొసాగిరి. ఆలస్యమైపోవుచున్నదని లొందరవడుచున్న యుత్తరుఁడు స్వయముగ బృహన్నలకుఁ గవచముతోడిగి వేఁముగఁబోయి ద్వజము నలంకరించి రథమునకు గుఱ్ఱము

లంబూనిచి తీసికొనిరమ్ము. పురజనులెల్లకు నానందింప నేడు కారచనైస్యమును జయించి రావలయు" ననియెను.

అదివిని బృహన్నల "యోవీరభీమామణీ! నేను నీవు చెప్పినట్లు నేర్పవలయును. నీవున్నయెడ నుండవలయును. నీవు పోయినదెసఁ బోవలెను. నాశక్తిసామర్థ్యముల నెఱింగి, తగుపనులకు నియమించి విజయము గైకొను"మని చెప్పి రత్నములుంబగు సింహ శేతనముచే నలంకరింపఁబడిన గాంచనమయంబగు రథమును దోలుకొనివచ్చెను.

ఇట్లనంత సన్నాహములతోఁ జనుదెంచిన సారథి సారసి యుత్తరయు, నామె చెలికత్తెలును "గౌరవులనుజయించి వారి వస్త్రములలో విచిత్రములైనవానిని నూబొమ్మ పొత్తి కలకుఁ దె"డని కోరిరి. "ఓకన్యామణులారా! కుమారమహిపతి యఖండ మగు గాంధారేయుల నైస్యము నోడించుటకై బయలుపెడలెను. ఇంక మీకోరికి సిద్ధియటెంత? తప్పకుండ మీరుకోరినట్లు చీరలను దీసికొని వచ్చెద"నని చెప్పి నొగ లెక్కినా. వెంటనే యుత్తరకుమారుఁడు సింహశేతరయు మాడ్చి ధనుస్రాజీరము ద్వరదాది వివిధసాధనములచే విరాజిల్లురథము నధరోహించెను. అంతఁ జౌరవృద్ధపుణ్యం గనా భూనురసమూహంబులు బృహన్నలం గాంచి తొల్లి గాంచవదహన కాలంబున నర్థులు నకు నీకతంబున నెట్టిహంఘ్రశృంగబాహునో యట్టిహంఘ్రశృంగ మే నేడు నీసాయంబున నుత్తరకుమారునకుఁ జేతులుఁగాత" మని దీనించి నేసలు సల్లమండ నచక్రిపరాక్రమ భారేయుఁడైన యర్థులుచి చాతుర్యంబులన నల్లదశ్యంబగు రథంబు కన్నులపండువుగా బయలుదేలి పురంబు నిర్గమించి పిక్కనము దిక్కుగాఁ జనియెను.

పరేతనియల పాఠంతమున కరుగునప్పటికి నాలమండను ముందిడికొని తగుర సహసగ్రహతిచే రేగినవరాగ ముడగిమై దిగంతరాళంబులు గ్రమ్మ నమగుచున్న గంభీరంబగు కారచనేన నారికిఁ గాన్పించెను. తోడనే యుత్తరుని మేను గరుపాటెను. మనస్సు జల్లమునియెను. మాపులు నిచ్చుడెను. మీరిపాఠములు మీఁదనేయెగిరి పోయెను. కొంత తడవట్లు నిశ్చేష్టుఁడై పిదపఁ దెలివొంది మేనుగడగడ నడంకఁ దొలు నడుచు దిగులుతో "బృహన్నలా! భీష్ముఁడు, ద్రోణుఁడు, కృపఁడు, నశ్యుఁడు, దుర్యోధనుఁడు మున్నగు యోధాన యోధులకూడిక చేదుర్నిరీక్ష్యమై, వీరభటుల ప్రిచండ మండలాగ్నిదీధితులచే మీలుమిట్లు గొలఁపుచు, నపారమును, గంభీరమునునగు నీచతురంగ బలంబుఁజూడ నాగుండె నీరయిపోవుచున్నది. బాలుఁడను ; ధనుర్వేద మర్కములను జక్కఁగ నెఱుంగనివాడను, నగునేను మహాధానుష్కులగు కారచవీరుల కెవరగులనా?

సంగతిసంగత్యము లేమియు నాలోచన నేయకుండ వచ్చితిమి. కారణ నేనం జూడగనే మనస్సుతోగూడ శరీరమును నడచిపోవుచున్నది. ముందువెనుక లాలోచింపకయే నీవ్రాసక రథము త్రోలకొని పోవుచున్నాడవు. ఇక నేనేవిధంబున జూచినను మీనెదిరింపక జాలను. ఓయీ ! నీకుఁ బ్రాణములమీఁద దీపిలేదా ? వేగ రథము నులింపు” మని యుత్తరుఁడు బృహన్నలం దొందరపెట్టసాగెను.

ఉత్తరుని తత్తరపాటు నారసి బృహన్నల నగుచు భూమింజయ ! ఏలనీకీవెట్టి? కారవుల ఎలాబలంబులు నేనెఱుంగనివయా? అస్త్రుచ్చస్త్రిము నోడించి యాలమందను మరలింపకుండ మరోపోవుట తగునా ? అంతఃపురంబున స్త్రీలెల్లరు నత్యైవంధమునంది నేనిదేవునులఁ దెచ్చెదనని నీరములు ఎలికి మహాయోధునిలె నరదమెక్కి నేడ్చి రథ గజకుంఠగాదులం జూచినంతమాత్రమునఁ గలఁగిపోవుట తగునా ? యని స్త్రైముగలుగఁ బలికెను.

ఉత్తరుఁడు—పసులసంగతి ప్రేమమెఱుంగును. పడఁతులసంతోషముతో నాకుఁ బనిలేదు. లేరుమరిల్లుము.

బృహన్నల—శక్తికొలంది భుజాదర్ప మేర్పడఁ బోయట శూరలక్షణము. ఇట్లు పాటిపోయిన లోకును స్వారా? ఇంకెనును రిపునేన నిన్నుజూడనైనలేదు. నీకు భయ హేతువేమి?” ఇట్లు చెప్పవ నాతఁడరిదముఁ దోలుచు నేయుండెను. మఱియు నిట్లు చెప్పెను. “గర్భిని ర్భదకంబులగు వైరిపీరుల శంఖారావములకు బెదరక; నేనెదురితగమ నంబులచే బెల్లడరి భూతికాఁతుముగ్గులవోలె నంధకారము గలిగింప వెఱుక, చతురంగ బలముత్యధితితో వచ్చిత్రాకిని జడియక, శస్త్రాస్త్రములు రధికులయొక్కయు, సార ఘలయొక్కయు గంధములను, శరీరములనుజెందుతఱి జుకక, యెట్టి యిక్కిట్టులు పాటిల్లినను శ్రైయ్యుని శత్రువుల కెదుర్కొడ్డినిలిచి పోరిన బౌరుషముగాని యిట్లునేయఁ జూచుట వాస్తవ్యమము గాదా ?

ఉత్తరుడు—మహోద్దండపరాక్రమముతోవచ్చి తిగిగర్తస్థైర్యములు దక్షిణ గో గోహామ నేయువానిని జయించుటకు మజ్జనకుండు పురనున్న వీరవర్యుల సంఘంబురంగురింపకొని వైద్యము సంతన వెంటఁ బెట్టుకొనిపోయెను. ఇక నాకు సాయము నేయఁదిగనవారు పురమున మఱివొరును లేరు. నేనొక్కడ నీకును వైద్యము నెదిరింపక గలనా ? ఈవెట్టిహటలేల ? వారు మాడకముందే రథము వెనుకకుఁ ద్రోలకొని పోవుటయే నీతి.

బృహన్నల — ఆడుదానివలె నీవిప్పు మారక మగిడిపోయినవో బగతురునవ్వరా నీ వేమో మహాపీరుడవనియు, సారధిగొతు నిరీక్షించుముటవనియుఁ జెప్పి సైరంధ్ర) న న్నిచ్చేతగానివనికిఁ బోవఁజేసిరి. నీవుగూడ నితఁ నిలువరాదని నన్ను గడుఁ దొందరపెట్టితి. ఇచ్చినవారము రానేనచ్చితిమి. గోనర్థమును మరలింపకుండ నే నూరక మరలిపోదునా ? నీవు భయమునకై యుండుము. మనస్సు చిక్కిబట్టుము.

ఇటుత్తరునకు సమాధానము చెప్పుచున్న ను నర్జునుఁడు రథము నడుపుట మానలేదు. అదిమాచి యుల్లము పెల్లుగఁ దల్లదీల్ల బెదరుచు నుత్తరుఁడు “మగిడిపోయినం బౌరులు నవ్వెదరా ? అయినఁ గానిమ్ము. నీనంత కొవ్వొండుటివేలఁ గౌరవులను నీవెరింపు” మనిచెప్పి శరశరాసంబుల నరదముపై నిక్షేపించి గుభాలున నుఱికి వెనుకకుఁ బాటిపోఁ జొచ్చెను. తోడ్తో బృహన్నలయు నుత్తరునిం బట్టితెచ్చుటకుఁ దేరినాండి కిందికి లంఘించి పలువసాగెను.

అసలుయంబునందే కౌరవులు వెనుకరిగి చూచుట తటస్థించెను. వారిలో గొందఱు బృహన్నల విశ్మితవేషము వారసి నవ్వసాగిరి. మఱి కొందఱు పార్థివ లాతని బాహువుల దౌర్భ్యమును, శరీరసామ్యతయు, వీరతేజులును గుంజర దుర్బలగునంబు వారిని, “యోధ్యుక్తి యాడుచందంబును బురుషరూపంబులు గూడఁ గలిగి నిపురుగవిసిన నిప్పువోలె వెలుంగుచున్నది. చక్కఁగఁ జూడ నావ్యక్తి యర్జునుడని తోచుచున్నది. ఆతఁడు తన దివ్యతేజము బయల్పడకుండునట్లు పేడిరూపము చాల్చి కరటునిఁ గొల్పుచు నుండియుండెను. అర్జునుడే కాకున్న నిప్పు డీకురువీరులం దాఁక రా సాహపింపఁ గలఁడా ? దక్షిణగోగ్రహము గావించిన నుశశ్రుతు జయుచుటకు విరాటుఁడు పురమునఁగల సమస్తవీరులను వెంటబెట్టుకొని పోవుటచే సారథ్యము నేయుటకుఁ గూడ మఱియొకఁడు లేమి నుత్తరుఁ డర్జునుని వెంటబెట్టుకొనివచ్చి యుండును. ఆతఁడు తన సారధి బలపరాక్రమములం గురైఱుంగమినట్లు మనలం జూచినంతనే పాటిపోవుచున్నా” డని యనుకొనఁ దొడగిరి. ఇంతలో నర్జునుఁడు, పలువెత్తుకొనిపోవుచు నూరడుగుల దూరముననున్న యుత్తరు నొడిసిపట్టుకొని రా సాగెను. అప్పుడు ఉత్తరుఁడు గడగడ పడంకిపోవుచు “బృహన్నలా ! నన్ను విడుపుము. నన్ను దయతో రక్షింపుము. అట్లు గావించెదవేని నూరు బంగారుకానులును, నిర్మలాజ్జ్వలంబులగు నెనిమిది వైషాఠ్యంబులును, మంచినట్టములు పూనిన రథంబును, మించిన పది యేనుఁగులును, నొక గ్రామమును బురము జేరినవెంటనే యిచ్చెను. నాకల్లి నాపై నెంతో ప్రేమ చూపు

చుండును. ఆమె నాకొక కంఠ బెంగటిల్లియున్నదో; బృహన్నలా! ఇంక మాయమ్మను జూచుభాగ్యము లేదుగాఁబోలు. ఆయ్యో! నన్నుఁబోసి" మృతి కోరదనము నేయ సాగెను.

అపు డాతని నూఁడించుచు బృహన్నల "యథము నే యుటకు నీవు సాలవేసి నేతిగ సారధ్యము నేయుము. కారవనైస్య మెల్ల నేన నుగ్గుచేసెద. ఆలమందలు మర లించె"నని యెట్టకేని నుత్తరు వొప్పించి తత్సంకంబునంగల శమిష్టుక్షగమిషమున కదరముఁ దోల్గించుకొని పోయెను. ఆయ్యెడఁ "గ్లిబరూపచ్చమ్మం డయ్యెడఁ బ్రస్తు రణవిశేషభీషణుండగు" నర్జునుంఁగాంచి కారవనైసికులు నివ్వెడఁడియుండ వాలరం జూచియుఁ దనుగోఁదోచు నుత్పాశంబుల నాలోకించియు "ననిమి త్తంబులగు నుత్పా శంబులు తోఁచుచున్నవి. యుద్ధమునకు సర్వసిద్ధముగ మోహరములు పన్నుఁడు. శక్తి యున్నంతింతకు జాగ్రత్తగఁ గాదికొనుఁ"డని నెప్పి తాఁర్జును నెఱింగినవాఁడుగావున నాతని కజ్ఞాతవాసభంగం బగు నేమోయను భయంబున భీష్మునింజూచి సన్నసన్నముగ "నర్జునుం డనాలోచితముగ నేపనియుండేయఁడు. నేఁడు కయ్యమునకు డీకొని ఎచ్చుచు న్నాడు. దేహలక్షణములం జూడ దేవేంద్రునివోలెఁ గోఁచెనని. వానియభిప్రాయమేమో తెలియకున్న"దనియెను. అది విని భీష్ముడు దుర్యోధనుంఁగాంచి యాతనితో నుట్లాడు చున్నట్లుఁసఱించుచు "శత్రుల కననుకూలములగు తావులకు ఎచ్చితిమి. మహాబలము నూపఁ దఱియెనది. మనకేక జంకు నల"దని నిరూఢముగా గురునకుఁ బరిత్యజ్జరం బిచ్చెను. ఆచార్యుఁ డాచూఢమునెఱింగి సంతసించి "మదించిన యేనుఁడు నరసిన యాఁకొన్న సింగమునాష్ట్ర ములంఁగాంచి కాంతారవాస భిన్నుమిఠియైన యార్జునుఁడు వీఁడె నచ్చె. ఈని నెదిరింపఁదగినవాఁ డీపైస్యమునం గాన్పించఁడు. విలాసముగ నర్జునుఁడు గోవుల మరలించుకొని పోవును. బాహుబలంబున నీశ్వరునింఁగూడఁ మెప్పించిన యీతని కొం డసాధ్యం చేయున్నది?" యని పలికెను.

అది విని కర్ణుడు మిథులఁ గటకటాబడి "గురువరా! పాండవక్షపాశంబునజేసి నీశ్లఱు పలుకుచున్నాఁడవు. అనంతముగ నీకారననేనయం దంతట నీవొక్కండవే మేటి వా? అర్జునుఁడేమి యంతవిరుఁడేమి? ఆతఁడెచ్చెనేని నేనొక్కండవ నానినెదిరించి యస్మత్ప్రవేశరవరంవరపాలు నేని నిమిషార్థమునం బాఱుదో"లెద" ననియెను. అపుడు దుర్యోధనుండు "మిత్రీమా కర్ణా! నీవు పారఁబడితిని. అచ్చువాఁ డర్జునుఁడే యయ్యెనేని దిరిగి యన్నధమ్ములతోఁగూడఁ బండ్రెండ్రెండ్రుడవికాపురంబు నేయవలసిన

వాడే. అట్లుకా కొను: డయ్యేనేని శరన్నము నుసి జన్మకాంతు గావించి నేను
వొగడ వారిం బాఠిస్తోలేను"నని యుచ్చస్వరంబునం బలికెను. భీష్మచార్యుడును,
దోణాచార్యుడును, గృహచార్యుడును, నశ్వత్థామయు నప్పలుకుల వాక్కించిన సంతో
షము నభినయించిరి.

అట నర్జునుడు జమ్మిచెట్టుకింద రథము నవరోహించి యుత్తరుంగాంచి "యూ
చెట్టుమీద గాంధీవున్నది. మమ్ముజూలంబున కదిగాని యాగును. తిక్కనవనియు
దానిముందు నిజటి ముంగిటిపిడుములునంటివి కావున నీచెట్టెక్కి యాగనున్న నిటు
తెమ్మ. పాండవుల తమ యాయుధంబులను గట్టకట్టి దీనివైబెట్టివారు. అందొక్క
గాంధీయు మాత్రము తీసి తిక్కనవి మరల యధాస్థానంబున నుంపు"మని శవాకారం
బుననున్న శస్త్రాస్త్రసముహమును జూపెను. అదిమాచి యుత్తరుడు శవముగా
భావించి "నేనుగని నంటవచ్చునా? రాజపుత్రుడవని సందేహములేక నన్నిచునికి నియ
మింపదగునా? పాపముగాదా?" యని పునక బృహన్నల మనుజులేరు నంటకుండు
టకై యట్లు కట్టబుడిచిదేగాని యది పేనుగనగాను. అట్లయిన నిన్నిందులకు నిను
మింతునా? నామాటవచ్చును. అసంపకు" మని యనేకవిధంబుల ద్వరపెట్టె
నుత్తరుడు తునకుఁ జెట్టెక్కి యాకట్టనిప్పి యా రూయుంకాంతులచే మిఱుమిట్లుగొని
యందుగల యా రూపంబుల నన్నిటిని వేర్వేర వివరించి చెప్పమన బృహన్నల యంత
యం జెప్పెను. అది విని యుత్తరుడు "కట్టా! ఈయూయూయూయూయూ నన్నిట నిట్టి
చట్టబెట్టి నువోవీరులు పాండుకుమారు లెచ్చటికిఁబోయిరోకదా? నేను వారి మేన
ల్లుడను. ఆయుధిస్థిరుఁ డెగున్నాడో; భీముడును బాధ్యుడు నేమూలనున్నాగో
కపలునకులసహదేవు లెచ్చటఁడాగినారో; కుసుమకోమలి ద్రౌపది యెందు ననయు
చున్నదో, వారిసంగతి యేమియుఁ జేలియుటలేను. వారినినటి చి యేమని వినవలసి
నచ్చునో; అనుడు నర్జునుడు "నత్నా! వాకికై నీవు నగునలను. సమయప్రకారము
వారు పండెండిండ్లం డ్లరిణ్యావాంము గావించి ఐదుమాండవమేఁ డజ్ఞాతముగాఁ గడపఁ
బ్రచ్చన్నవేషులై మనవట్టాబులందే యున్నారు. వారి నెఱింగించెన వినుము. కంకుం
డపువేర నీతండ్రి నెచ్చెలియొయున్న యాండే భృగరాజు. భీముడేవలలుడు. దామ
గిరింధియనుపేరున నశ్వపాలకుఁడైయున్న యాండే నకులుడు. తంత్రీపాలుఁడను
పేరుతోఁ గోపవేషంబుననున్న యాతఁడు సహదేవుడు. మాల్వినయని సైరంధ్రీవేషమున
నున్నకాంత దుగ్గిపదరాజపుత్రిక యాజ్ఞ నేని ఆమెతోఁజేదా సింహబుంధగు కీచకుని

ఉత్తర కుమారి పృష్ట .

వానితత్వమును గంధర్వులు సుపిరిని భీషుండు చంపె ? ఇక దాపసేల ? నేనే యర్హు నుడ"ని పలికెను. అది విని యుత్తరుడాశ్వశ్రవ్య చకితుడై యశశ్శాలియగు నయినను, బదిపేరులు గలవు. వానిని బేర్కొంటివేని యోబుహన్నలా ! నిన్ను గిరిటియని నమ్మిన ననియెను.

అప్పుడు కనుమని బృహన్నల యుత్తరునితో కల్లరిరా ను. అప్పుడు ధన్వంతరు, పార్థుడు, కిరీటి, శ్వేతనాభుడు, భీష్ముడు విజయుడు, జిష్ణుడు సవ్యసాచి, ధనంజయుడు"ని నాకు బదిపేర్లుగలవు. ఏమేకారణముచే నాకొకేళ్లుగలిగినవో నీవడుగకర్కరలేకయే చెప్పెననియు ధర్మాతలంబంతయుం గలిచి ధన్యమొనటచే నేను ధనంజయుడనైతి. సంగరములయందెప్పుడు నాధన్యులకుఁ బెల్లగొట్టుములు గట్టఁ బడుటచే శ్వేతనాభుడనైతిని. దేవేంద్రునిచే నొసంగబడి బాలభానునిలై వెలుంగు కిరీటు ను నాశిని నులంకరించుదురుటం గిరిటినైతిని. ఎట్టివిషయ సమయముల యందైన యుద్ధరంగమునుండి కిదలక వైరివీరులకు భీష్మునియు గలిగించుటచే భీష్ముడనైతిని. గాంధీనము నిరుగేల నాకర్షింపఁగలిగినను విశేషించి యందు స్యుక్తరమున నుత్తీర్ణత సేర్పితో నాకర్షింపఁ గలుగుటంజేసి సవ్యసాచి యవఁబరిగితిని. వినిగ్రులం బగు తెల్లనిదేహచ్ఛాయ గలనాడ నగుట సవ్యుడనైతిని. ఉత్తరశ్శునీపక్షత్రయమున జన్మించుటచే ధన్వంతుడనైతిని. నేజూచుచుండ దేవతలైనను ధర్మరాజు మేన న్నిమిత్తాత్మియైన గాయము నేయఁజాలగు గావున జిష్ణుడనైతిని. మాయమ్మ కుంతికే బృధయను మాకు పేరుండుటచే నేను పార్థుడనైతిని. కుమారి ! సత్యమూర్తి ధర్మజుని తమ్ముడ నేనెబడదాదేదనా? ఖాండవనము నిహించినపుడు రుద్రుండును బ్రహ్మయు నాత్మశ్రుతిని యపరితాపిత బాణంబులతోఁ బాటు కృష్ణండును పదు నొకండవపేరుగూడ నొసంగిరి. వారియనుమతి నిందాదీదేవతలనేక విధంబులగు నవ్యాస్త్రంబుల నొసంగిరి. అటుపిమ్మట దేవతలకుఁగూడ నజేయులగు నివాతకవచుల మ రాక్షసులను మాతలి సారథికింబగు నింద్రునినగఁగం బధిగోహించి యొక్కడనే మూడుగోల్లులు నిర్బిందితిని. దుర్జయ్యప్రతాపులును హిరణ్యపుర నివాసులనగు నరువదివేపురు దేవారాతులను సముద్రోత్థిరంబునం బరిమార్చితిని. అప్పుడే యింద్రుండు కిరీటుంబును, దేవతలు శంఖంబు నొసంగిరి. అక్కతన నాశంఖము దేవదత్తంబనంబరంగె, మున్నొకప్పుడొక గంధర్వరాజు దుర్యోధనునిఁ గట్టినప్పు డాగంధర్వుని జయించి దుర్యోధ

ధను బంధమోక్షంబు గావించితిని. ఇంక నీకు సందయంచేల? ఈమర్యోధనుండును దిక్కిన పెద్దలు నెంతవారు?

ఇదియంతయు విని యుత్తరుండు జమ్మి చెట్టుమీఁదనుండి గుభావన నుతికి బృహన్నలకు సాష్టాంగదండప్రణామం బాచరించి శుచి నీలచి చేతులు జోడించి యోవీరాధిపీరా! నీవు వాడై నీట్లనుగ్రహించుటంతేసి భాగ్యదీపత సాకారయై వచ్చినట్లయినది. నామది నావించియున్న మోహము వానినది. నీవిట్టివాడనియె యెఱుంగక పలికిన నాపలుకులలో నెరుసులున్నవో తీసుంచి నన్ను రక్షింపు” మని వేడుటయుఁ బ్రీతుండై యర్జునుం డాతనిం గొఱిటం బొదిపిపట్టి లాఁంచెను. అంతి ముదితస్వాంతుడై భూమిం జయించుడు. నే నరునునకు సారథ్యము నేయనలయునని యెల్లప్పుడుఁ గోరుచుందును. నేటి కది సిద్ధించినది. కాని పుంస్త్యాధరణా! నీకేషండభావం బెట్లొదవెఁ జెప్పు” మని యడిగెను. ఆనవుండు బృహన్నల “మాయాన్న ధర్మజాని పంపున” నొకయేండు బ్రహ్మచర్యవ్రత మాచరింపఁ బూర్వకాప వ్రాస్తంబగు సీమ్రాపు దాల్చితిని. ఒక్క సంతత్యరిము పాలింపఁచిన యావృత్తిము పరుల కిట్లు కావంబడుచున్న” డని చెప్పి సంతసించి యుత్తరుండు నేనిప్పు డేమిసేయవలయు ననియును. గాండీబంబును గాంచిన పుంఖంబులగు బాణంబుల తూణీరియుగింబును దినుతొణంబునదీసి తెక్కిన వెప్పటి యల్ల కట్టి రిమ్మనిచెప్ప నుత్తరుండు మరలఁ జిత్తైక్కి యట్లుగావించి నచ్చెను. నీదప నర్జునుండు వానిం గైకొని భక్తతోఁ బ్రార్థింప నిందుఁడేదీర్చిన కుండలములును, నుట్లేషమును సన్నిధి చేసెను. శిశోజములు నలంఘన ముడివై చికోనియును. పిదపఁ దలపాగా మట్టి కుండలములు ధరించి కాసె బిగించి కరిముల వలయంబులుదాల్చి మందహాసముతో రథ మధిరోహించి సకలసన్నాసములు గావించుకొని గాండీబం బెక్కిడిఁగంబు సారించెను. ఘనాఘన గర్జారంబును స్థిగుణుల నాధ్వని నాలించి పక్షిన్ముగజాతులెల్ల బెదరి యిటునటు పలకనొగెను. చెట్లు కదలిపోయెను. కురుబలంబులు తల్లడిల్లెను. దిక్కుపారములు ముఖరితములయ్యె. అర్జునుండు పిమ్మట నగ్నిదేవుని బ్రార్థింప విశ్వవిర్మ నిర్మితంబగు కపిధ్వజంబును దద్రోక్షకంబులగు భూతంబులను జనుదెంచెను. అంత నుత్తరుని సింహపతాకము జమ్మిపైఁ బెట్టించి కపిధ్వజము నరదముపైఁ బెట్టించెను. అటుకరువారిఁ జిత్తజ్ఞులగు దేవదత్తంబు రా వానిని జేకొని రథము జమ్మికై బ్రదిక్కి గముగాఁ దోల నియమించి శంఖముఁ బూరించె.

అగంభీరధ్వనిచే సప్తసముద్రములు కలగిపోయెను. పద్మకుల పర్యవంతులు మాటాడె. భూమి గడగడ నవంకను. రిభమునకుఁ గట్టిన గుఱ్ఱములు చావఁ కట్టుగఁ బడియె. ఉత్తరుడు మూర్ఖులై. అపు డెరునుడు గుఱ్ఱములు వాగెలుపట్టియైత్తి చక్కఁగ నిమిరి యు త్తరునకుఁ జెత్తియుఁ గలిగించి యనేక విధంబుల నాతనిం బుజ్జగించి వైర్య వంతు గాఁకేసి మరిల శిఖంబున' త్తి రిభము నడిపించఁజొచ్చెను.

అటఁ గురుబలంబున నది ద్రోణాచార్యుడు సూచి దుర్యోధనునికిక్కు ముగఁజై "ఆగుణము మోఁతె చెవులు చిల్లులు వోఁగొట్టుచున్నది. శంఖస్వని బ్రహ్మాంధభాండము బ్రద్దులు గావించి ప్రపంచము చైతన్యరహితము గావించుచున్నది. మహాగ్రంబగు కేతన మాకాశ మెల్ల నలరించుచున్నది. కిరీటకాంతి కన్నులకు మిఱుమిట్లు గొలుపు చున్నది. అంతయుఁజూడ నాధనస్సు గాండవంబనియు, నాశంఖము దేవని త్రంబనియు, నాధ్వజము కపకేతనమనియు, నాకిరీటము దవేందునిచే నెఱుఁపింబనియు నావచ్చు వీరుఁడు రభ్రభీషణబాహుఁడగు ప్లవచ్చుఁడనియుఁ దోచుచున్నది. ఇఁక మాటలతోఁ బనిలేదు. యోధానయోధులను బోరికి సిద్ధము సేయుము. అనిచెప్పి యశ్వత్థామాదులం గాంచి యపాయ ముదనకుండ ముందు రాజును నవననిచ్చి యాతని నెనుక వీరుల నుంపుఁడు. అట్లయిన నర్జును నేదిరించుటకుఁ జాల ననువుగ నుండుననియును.

ఈమాటలపై వారిలోవారి కంతికిలహములు గలిగెను. ద్రోణాచార్యుని దుర్యోధనుఁడును గర్జుడు నధి త్నేపించిరి. దాసపై నశ్వత్థామ కోపపడియును పిదిపఁ గర్ణాశ్వత్థామ లందుకొనిరి. తుద కివివాదము చాలఁ దీక్ష్ణంబయ్యెను. అశ్వత్థామ "శిష్యాను రాగమున ద్రోణాచార్యుడు పోరినను నేను బోరిఁజాల"నని చెప్పినై చెను. కపకేవాదం బెట్లో ఇల్లాయఁడుఁ బాండవుల కిజ్జాతివాసదీక్ష కడచెనాయను నొకసందియము గలిగెను. భీష్మాచార్యుఁ డది వారించి "వెచ్చినవాడు సవ్యసాచి. మనబీరము లిఁక సాగవు. కాచికోనుం"డని చెప్పెను. పిదిప ద్రోణాచార్యుడు సేనావిభాగము గావించెను. ఆనియమప్రకారము నాల్గవపాలుబల మంగరత్నకముగా నేర్పఱిచికొని రాజు ముందుఁ బోయెను. ఆవెనుక నంతియసేన జుట్టుకొని కాపాడుచుండ గోగణంబు నిర్దమించెను. తిక్కిన సైన్యము నటనట నుంచి యాచార్యుండు నడుమను, గృహాచార్యుండు వెలపటను, నశ్వత్థామ దాపటను, కర్ణుడు ముందటను, వికర్ణ దుశ్శాసన శకుని సైంధవ సోమద త

బాహ్య భూరిశ్రమః పశ్యముఖయోగులైర్ల నైవనైవం గలయనిలయ మహాత్మాహంబునఁ
దాలస్యంబున బెత్తించుకొని భీష్ముండు నైవకయై నడిపించుచుండెను.

అప్పుడనంతమగు నీసేనాసాగరంబునకును దనకుమారుని కొక్కనికిని జరుగు నీ
మహాముద్ధమంజూడ దేవేంద్రుని విమానము నెక్కి యాకసంబునకు వచ్చి నిలిచెను.
ఆవిమానమునందు స్వర్గమునఁగల రాజులుఁ జక్రినిర్తులను యథోచితముగ విజాము
రాదులం గయికొని దేవేంద్రునిఁ గొలుచుచుండిరి. పాండురాజు దేవేంద్రునిప్రక్క
వేట్రాక పెద్దగద్దెపై దేవతాస్త్రీలు వీహోపురిడుచుండ నాసీనుండై యుండె. అసమ
యంబున బ్రహ్మాండభాండము మారోత్త్రునట్లు సింఘనాదము గావించుచు నర్జునుఁడు
పాతాళుగఁ గొరవనైస్యముం భాఁగెను.

అపుడొకసారి యర్జునుండు గౌరినంబులఁగల యంజూచి “యోహానయోగు
లును సామాన్యవీరులును, సకలవైదికులును విస్వప్రుముగఁ గాన్పించుచునే యున్నారు
గాని దుర్భిక్షాన దూషితుండగు సుయోధనుండు కన్పించుటలేదు. కావున నీప్రభా
హమునకు డాపలించి యరిదియుం దోలుము మాత్ర” మని యుత్తరు నియోగించెను.
పిదపఁ బాదాభివందన ఘోషకంబుగ గురుకృప గంగేయుల పదనికటంబుల నిలువ రెండేసి
బాణంబులును, గుకల పరీక్షారూపంబుగఁ గర్ణంబుల నొరసికొని పావునట్లు రెండేసి
యమ్ములను విడిచి ముందుఁజనియెను. పిదప ఘోరయోధము ప్రార్థించుచున్నాడు.
ఈయోధమాధ్యంతము వర్షింపఁబూనుకొనిన గ్రంథవిస్తరంబును. దానినంత వివరముగఁ
వర్ణించుట మాపని గాదు గావునను గుప్తముగ నైన వర్ణింపకున్న నిష్ఠాభిప్రాయము
గలగును గావునను నట్లు గావించెదము. ప్రప్రథమమున నర్జునుఁడు తుత్తరునకుఁ గౌరిన
వీరులను వేర్వేరు నిరూపించి చెప్పెను. తరువాతఁ బ్రసరిల్లిన సకల సమరంబునఁ
దొలుదొల్ల జత్రాంగదప్రభృతికురుకువారులను నిర్దించి, పిదపఁ గర్ణునోడించి, నోరితా
చామ్యున కాయాసంబుగలిగించి, గురుపుత్రుండగు నశ్వత్థామనోడించి, కృపాచార్యునకుఁ
గూడ పెట్టఁబుట్టించి, తాతయగు భీష్ముని నృధత్వమున బ్రత్యక్షముగ నిరూపించి, దుర్యో
ధనుని మానము నెడల్చి తనసోదరుల ప్రతిజ్ఞల నూహించి యొందునీయఁ దెంపువహింప
లేక “భారతరాష్ట్రుల భంగపెట్టఁదలంచి యింద్రుడైతత్వంబును సత్యసంవాదనంబును
నరాత్రినైస్యద్వైస్య సంపాదనంబును నగుసమ్మోహనాస్త్రంబు” వెలస రిపువీరుల నెల్లర
మార్చునోఁగొట్టి యుత్తరమాటలను దలంచికొని యుత్తరుంజూచి “యోకారవ సైన్యము

ఉత్తర కుమార పృజ్ఞ :

మరలఁ జైతన్యము విహింపకమున్న వేఁబోయి రాంజాదుర్యోధనుండును గురుభ్రతుని
 డును జాడైన నల్లతలపాగలును, గర్జుడుమట్టిన పచ్చని తలపాగయును, దోఁజాచాత్యుఁ
 డును గృహచార్యుఁడును జాడైన నల్లనితలపాగలును దెచ్చు. భీష్ముండియస్త్రమునకు
 మాతెలుంగును గాని నాతని చెంతబోకు” మని నియమించెను. వెంటనే యర్జును
 నాజ్ఞాప్రకార ముత్తరుఁడు కౌరవయోధుల యుష్టిపములం గొనితెచ్చెను. కొంత తడవు
 నకుఁ గౌంపులకుఁ జైతన్యము గలిగెను. అప్పుడు తెల్లబోయియున్న దుర్యోధనులకాది
 నగుచు భీష్ముఁడెట్లనియె. “మహావీరుఁడవని గర్వించియున్న నిపు నీకిరోవేషనము
 పోవుటయైన నెఱుంగవు. అర్జునుండు దియలో విడువకున్న మనకంఠములన్నియు
 నిప్పటికిఁ దెగిపోయియే యుండును. ఇంక నేటివిజయము ? లేము పోదము”

పిదపఁ గౌరవబలంబెల్ల బిక్కిమొగముతో బయలుదేఱెను. అర్జునుండు
 గొంతెత్తి పోయివచ్చెదనని చెప్పి గురుకృప భీష్మలకు వందనములు గావించి యాత్మరని
 జూచి “పనులుమరిలె. శత్రులు పాటిపోయి రఁకఁబోద” మనిచెప్పి మత్స్యనగరాధి
 ముఖుంబుగ నరదంబు దోలించెను. పిదప నాట్యకాలలో సభిజన పరివృతయై యున్న
 యాత్మరచెంత కిరిగి “కురువీరుల యంబరములు బొమ్మపొత్తికలుగా నుపయోగింపు”
 మని యిచ్చెను. ఈవిధంబున సుత్తరకుమారపృజ్ఞ పరిపూర్తయయ్యె.

య వ న సు ం ద రి .

గ్రంథకర్త, మల్లికి సత్తిరెడ్డిగాను.

ఇది యొక చక్కని నవల. ఇందలికథ రాజమహేంద్రవరమునఁ జరిగిన పరిపాలనము సేయుటననుసరించి యుత్పన్నముగఁ గల్పింపఁబడినది. ఒకహిందూసేనాధిపతిని మోహించిన యవనసుందరి చరిత్ర, నిర్మలము, నిరర్గళము నగు యవనసుందరిప్రేమ, తురకల చాప్రములు, హిందూమతవ్యతిరేకము, మున్నగునవి చక్కఁగను బ్రకృతిసద్ధముగను వర్ణింపఁబడినవి. చక్కనిశైలి, మృదుమధురము, నిర్దుష్టము, ధారాళమునగు భాష, చక్కని యక్షరములతోఁ దళతళలాడు దళసరి కాగితములపై ముద్రింపఁబడినది.

వెల తపాటాకూలిగాక రు. ౧—౦—౦.

వలయువారు:—

మానేజరు, కల్యాణి వర్ధని,

రాయవరము,

రామచంద్రపురము పోస్టు,

గోదావరిల్లా, అని వ్రాయవలెను.

శ్లోకానవాటిక .

అత్యవ్యతి కథా కల్పనా విలసితమై మనోహర వర్ణనా బంధురమై సముదాం భావ పూరితమై మనోజ్ఞ పద లలిత మగు నిర్దుష్ట భాష లో వ్రాయఁబడిన యొక చక్కని నవల. ఇందలి కథ మున్నొకప్పుడు గోదావరీ మండలమున జరిగిన యొక బందిపోటు సనుసరించి వ్రాయఁబడినది. మనో వికాసము ప్రాప్తించిక జ్ఞానము నొదవించు నీ నవల ముత్యములఁబోలు సత్కలములతో వెండి రేకుల వంటి కాగితముల మీఁద ముద్దులు మూట గట్టునట్లు ముద్రింపఁ బడినది. ఇదివఱకు నాంధ్ర భాషలో నుశోహరము లగు స్వతంత్ర నవలలు రెండు మూడింటి కంటె నెక్కువ లేవు. వానిలో నిది యొకటి. ఇందలి ప్రధాన పాత్రీలలో నెన్నఁదగిన ప్రసాద రాయని తెలివి తేటలును శక్తి సామర్థ్యములును భుజంగ రాయని కుట్రీలును జనువరుల కొడలు జలదరింపఁ జేయును. వేయేల? ఇందలి చమత్కారము చదవి తెలిసి కొన వలసినదే గాని వివరింపఁ దరము కాదు. కొలఁది సృతిలు మాత్రమే యున్నవి. త్వర పడినఁ గాని చిక్కవు. ఇదే సమయము.

వెల తిపాలా కూలి గాక ఒక రూపాయి మాత్రమే.

నలయు పారు;—

శ్రీపాద సుబ్రహ్మణ్య శాస్త్రి గారు.

పొలమూగు, అనపర్తి పోస్టు, గోదావరీ మండలము.

అని వ్రాయ వలయును.

10086

